

اعجاز موسیقی موزون کلمات قرآنی و آثار زیستی آن

بهمن حکیمان^۱، امیر جوان آراسته^۲، اصغر نوروژی^۲، شاهین فرهنگ^۲

۱- دانشجوی دکتری، گروه عرفان، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم. ایران

۲- استادیار، گروه عرفان، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم. ایران

۳- استاد، دانشکده هنر، دانشگاه تهران، ایران

تاریخ دریافت ۱۴۰۰/۱۱/۱۴ - تاریخ پذیرش ۱۴۰۰/۱۲/۲۵

چکیده

در زمینه اعجاز موسیقی موزون متن قرآن و اثرات زیستی آن مطلبی نوشته نشده است؛ اما اعجاز معنایی و آوایی آن مورد کنکاش قرار گرفته است. مطالعات کتابخانه‌ای در بررسی ضرب‌آهنگ کلمات و اسلوب چینش و صفات حروف تهجی بیانگر ملودیایی آیات قرآن است. هدف، اثبات اعجاز لفظی در بروز آثار زیستی مانند قبض و بسط، خوف ورجا در آهنگ آیات است. چون ارتعاشات در تغییر بیوشیمی خون، رفتار و حالات روانی و معنوی موثر بوده و موجب ایجاد آرامش یا اضطراب؛ رفع برخی بیماری‌های جسمی و روانی؛ احساس شرم؛ سرور؛ گریه و بهره‌مندی شنوندگان از شفای قرآن می‌شوند. این اثرات در فشارخون و رنگ چهره و تپش قلب نمایان می‌شود. این پژوهش به شیوه میدانی به انجام رسیده است. با توجه به نتایج پژوهش میدانی توزیع پرسشنامه، پاسخ به پرسش اصلی آن نیز اثبات می‌شود. نگارنده بر آن است که برای تقویت خودکنترلی به مفهوم تقوا باید فرهنگ استفاده صحیح از دانش موسیقی فنی برای مردم تبیین و آنان را در تشخیص غنای مذموم با قواعد سمفونی عالم هستی مساعدت نمود تا از منافع موسیقی مذهبی ملکوتی ملودیایی قرآنی بهره‌مند شوند. تشکیل جلسات با حضور اساتید موسیقی و قاریان قرآنی در تبیین اشتراکات ضروری است تا مردم را از موسیقی‌های مبتذل و یا مشکوک فقهی برحذر داشت.

کلید واژگان: اعجاز لفظی، قرآن، آثار زیستی، موسیقی، موزون.

۱. مقدمه

از آنجائی که انسان در زندگی مادی و معنوی خود، تحت تأثیر امواج قرار گرفته و این امواج صوتی، نوری، کلامی موجب ایجاد فرکانس شده و حامل انرژی می شوند. بر مبنای قوانین تحلیل روانشناختی رفتارها تغییر بیوشیمی و الکتروشمی خون، موجب ایجاد و یا تغییراتی در حال و فعل و انفعال انسان می گردد.

بطور کلی دو روش هدایت گری قرآنی قابل توجه است:

انذار و بشارت. وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا (سبأ: ۲۸)

اینّ هذا القرآن یهدی لِّلّتی هی أقوم، انتخاب قرآن به عنوان بهترین وسیله

لقاء الله و احسن اعمال در امر وصول به حق تعالی می باشد. (قصص: ۸۵).

تلاوت قرآن و قرائت آن، سبب وصول قاری به کمالات لازمه در ابعاد وجویش می گردد و همچنین پس از شکل گیری قالب برزخی او در عالم پس از مرگ سبب تعیین مقامات و درجات او شده و بنا به فرمایش نبی اکرم (ص): «در قیامت به انسان می گویند إقرا و ارقأ، بخوان و بالا برو». (حر عاملی، ۱۳۷۲، ج ۲، ص: ۸۴۲).

نقش رابطه صوت، امواج، الحان، (در مفهوم موسیقی فنی) با موضوع تحقق اهداف آرمانی سلوک معنوی در جلوه های قبض و بسط با رویکرد خوف و رجا قابل ملاحظه است. بهره مندی از آثار ذاتی و نظم آهنگ قرآنی از جنبه الفاظ تنزیلی و اثرات آن در تغییر حالات و رفتارهای فیزیکی و زیستی از هدف اصلی این پژوهش است. اعجاز آهنگی بودن لفظی قرآن را ظاهر نموده نشانه های این اعجاز در مراحل سلوک معنوی قابل ادراک است. چون ساختار کلمات بواسطه حروف شکل می گیرد و حروف نیز از نظر ذاتی و هجایی و آوایی هر کدام دارای فرکانس و ارتعاشات ویژه خود را دارند؛ لاجرم به مباحث علمی فن موسیقی وارد می شویم زیرا آثار سمفونیک حروف قرأت اثرات تکوینی و نفسانی در انسان دارد و اثرات زیستی و روانی آن در تغییرات بیوشیمیایی خون و حالات قبض و بسط و خوف و رجا نمود پیدا می کند.

۲. پیشینه بحث

با توجه به منابع در کتابهایی مانند: نمایش هنری در قرآن، سید قطب - منازل السائرین خواجه عبدالله انصاری - مصباح الهدایه، عزالدین محمود کاشانی - بررسی طیف فرکانسی کلام قرآن، محمد حسین کلانتری (

پیشینه ها و مقالات (مانند: آموزش مقامات موسیقایی قرآن، استاد شاه میوه اصفهانی - واکاوی موسیقی و نظم آهنگ الفاظ قرآن کریم، سهراب مروتی و نرگس شکرپیگی - تک نگاری های قرآنی، درآمدی بر اعجاز و زیباشناختی نظم آهنگ قرآن، مهدی سلطانی، مجله پژوهشهای قرآنی)

پایان نامه ها (مانند: تأثیر آوای قرآن و موسیقی در کاهش دردهای زایمان، انعام موسوی، دانشکده پرستاری و مامایی - بررسی تأثیر آوای قرآن کریم بر اضطراب بیماران قبل از عمل سنگ شکنی در بیمارستان بقیه الله، ابراهیم شرفی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران - بررسی تأثیر آوای قرآن کریم بر میزان اضطراب بیماران بستری شده در مراقبت‌های ویژه قلبی، علیرضا خاتونی دانشکده پرستاری و مامائی تهران به نگارش در آمده است.

در این راستا فقط مرحوم سید قطب در کتاب نمایش تصویر فنی هنری قرآنی از دیدگاه تمثیل ها و آهنگین بودن قرآن مطالبی را بیان داشته است.

۳. بیان مسأله

فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا. (کهف: ۱۱۰) یقیناً برای وصول به مقصد اسنی و منتهی الیه یعنی لقاءالله، وسیله و راهکار و ایزاری لازم است.

اعجاز در چینش حروف در شاکله قرآنی دارای یک سیستم ویژه بر مبنای حکمت و قدرت است. هر حرفی از حروف هجا، ذاتاً دارای فرکانس و موج بوده و صوت کلمات قرآنی نیز این خواص را دارند. اما نوع انتخاب کلمات، یک موج و فرکانس

دیگری را ایجاد کرد که همراه با چینش آن‌ها، اعجاز را تا حدّ تحدّی، تمام توانمندان انس و جنّ را به میدان مبارزه آورده است و تاکنون همه‌کسانی که اقدام به تنزیل قرآنی دیگر داشته و یا نمونه‌ای از آیات را بیاورند، شکست خورده‌اند.

۴. اهداف پژوهش

۱-۴. تبیین اثرات چگونگی چینش کلمات و نظم دستوری و نوع واژگان بکار برده قرآن، نظم آهنگ و آوایی ذاتی کلمات و تبیین تأثیرات ریتماتیک و تنوع آواهای خاص از نظر فرود و اوج امواج کلامی آیات یعنی توجه به مغناطیسم آیات و موسیقایی کلمات و حروف به مفهوم قافیه در خلق یک سمفونی ویژه قرآنی.

۲-۴. بررسی ایجاد دگرگونی زیستی و معنوی در حالات نفوس شنوندگان با دریافت امواج صوتی قانونمند.

۵. پرسش‌های تحقیق:

۱-۵. چگونه آهنگین بودن آیات قرآنی در ایجاد قبض و بسط معنوی تأثیر تکوینی دارند؟

۲-۵. آهنگین بودن قرآن به‌عنوان اعجاز؛ چه ارتباطی با صفات ذاتی حروف و اسلوب ویژه چینش کلمات و جملات داشته و در تغییر حالات در ایجاد خوف و رجا، قبض و بسط در خواننده و شنونده چه اثری در نمودهای فیزیکی، تکوینی و زیستی دارد؟

۶. پیش فرض ها

۱-۶. تمام حروف و کلمات، ذاتاً دارای فرکانس و آهنگ هستند. در تلفظ حروف، طبق قواعد هجائی، با همکاری و هماهنگی شش‌ها در ارسال هوا و فشاردهی به آن، مخارج حروف در اثر دمّش، رَئش، لرزه و تکریر، انسداد، واکه‌ها و آوا، ظاهر و ایجاد می‌شود. صوت نیز دارای فرکانس است و به‌عنوان یکی از محرک‌های سیستم عصبی- رفتاری

محسوب می‌شود. تلفظ لغات موجب ایجاد فرکانس شده و دارای انرژی مؤثر در تغییر فعل و حال و انفعال می‌گردد. چگونگی و تنوع آن بستگی به شکل و ترکیب حروف و کلمات دارد.

۲-۶. چینش کلمات و کاربرد نوع حروف و نظم کلامی و ترکیب جملات در آیات موجب ایجاد یک اسلوب ویژه می‌گردد که از امتیازات قرآن و نشانه وحیانی بودن آن است به نحوی که اگر حروف یا کلماتی، حذف یا جابجا شود موجب بهم‌ریختگی این اسلوب و ترکیب شده و آشفتگی و تحریف در آن، احساس شده و با تغییر محل استقرار کلمه موجب ابطال اعجاز و آغاز افساد می‌گردد.

۳-۶. شرط تحقق این اثرات، ادای حق تلفظ حروف بر مبنای خاصیت ذاتی آن‌هاست که در علم آواشناسی، تبیین شده است اگر مخارج حروف و یا آداب آن رعایت نشود و یا حق آن، ادا نشود این اثر از بین رفته و مخدوش می‌گردد. آثار ذاتی صفات حروف و کلمات با علائم زیستی، فیزیکی، آیات قرآن نیز همین آثار تکوینی را دارد.

۴-۶. کشش و مغناطیسم نظم آهنگ قرآنی برای کسانی که هیچ آشنایی با زبان عربی ندارند موجب اعجاب شده است. چون صوت حروف، کلمات و آیات و نغمات نیز دارای اثرات تکوینی در جسم و روح و روان، حال و فعل و انفعال شوندگان است.

۷. مراحل گردآوری اطلاعات:

واژگان سلوکی و لغات زیرمجموعه آن‌ها از طریق طبقه‌بندی حالات معنوی و باطنی و مراجعه به کتب مربوطه به‌ویژه شرح منازل السائرین خواجه عبدالله انصاری و مصباح الهدایه و مفتاح الکفایه عزالدین محمود کاشانی و چهل حدیث امام خمینی (ره) تبیین می‌گردد.

تطبیق مبانی آواشناسی و آنالیز طیفی حروف و کلمات قرآن فقط از نظر خواص نرم و لین، خشن و تفخیم. بدون لحاظ جنبه‌های تجویدی و تأثیرات وقف و وصل، ادغام و اخفا و میزان کشش مدّ بررسی می‌شود.

توزیع پرسشنامه: برای گروه آزمایش که مطابق با معیارهای ویژه موضوع این نوع پژوهش جهت اکتساب نتایج تئوری. (در گستره جامعه آماری محدود قابل دسترسی) آخرین مرحله این پژوهش است.

۸. بررسی و تحلیل موضوعات:

واژگان مرتبط با جمال و جلال و به عبارت دقیق تر، قبض و بسط عبارتند از: (الف) حالات و صفات جلالیه در جلوه قبض و مشخصاً خوف: حزن، سُکر، خشوع، رهبت، فراق، قلق، دهشت، هجران، افناء.

(ب) حالات و صفات جمالیه در جلوه بسط و مشخصاً رجاء: ابتهاج، سرور، ذوق، وجد، وصل، سماع، اخبات، رغبت، انس، حیا و صفا، تواضع و خضوع، ادب، تسلیم، سکینه، هیمن، اشتیاق، ثقه، ابقاء. (کاشانی، ۱۳۷۲).

جهت گیری کلی قرآنی بر مبنای انذار می باشد. (مدثر: ۱ و ۳) ضرورت هدایت، انذار و تخویف را می طلبد (مدثر: ۱۲-۱۶)؛ خوف در جلوه جمال و جلال (مؤمنون: ۵۷ و معارج: ۲۷) در راستای جلال و جمال الهی و ایجاد قبض و بسط و خوف و رجاء در مؤمنین اشاراتی داشته است.

۸-۱. فرایند ایجاد صوت، موج، ارتعاشات و آثار تکوینی آنها:

«فرستنده های نورونی در طول رشته های عصبی از مغز به سراسر بدن به حرکت در می آیند. فرستنده ها به شکل زنجیره هایی پیچیده از اسیدهای آمینه هستند. خواب، بیداری، درد، عواطف همه بستگی به پیام رسانهای شیمیایی دارد که مغز تولید می کند. اندروفین تولید شده درون مغزی دافع درد بدن انسان هستند. در مواقع خاص، عواطف، احساسات شدید، ترس می توانند بر درد غلبه کنند" (زمانی مقدم، ۱۳۸۶، ص. ۱۵۱-۱۵۲).

حرکات هوا گاهی به واسطه عوامل طبیعی به صورت باد، جابجایی، در حالت نسیم، باد، توفان، گردباد ظاهر شده و آثار تکوینی خود را گاهی در شکسته شدن شاخه ها، از ریشه درآمدن درختان، فروریختن ساختمان ها، غرق شدن کشتی ها، ایجاد سونامی در

اثر تندباد و یا گنده شدن سقف منازل و جابجایی و بالا بردن ماشین‌ها و اشیای بزرگ توسط گردباد نشان داده می‌شود. فناوری مدیریت باد در جاروبرقی، کمپرسورها، وسایل هیدرولیکی، بسته و یا باز نمودن درها به وسیله امواج فیزیکی کنترل از راه دور و به خصوص تغییر صدا، تصویر، رنگ، کانال تلویزیونی و دانلود و آپدیت را اثبات می‌کند که قوی‌ترین تحولات صنعتی، کنترل سفینه‌های بدون سرنشین و فناوری هارپ به وسیله امواج است.

در علم فیزیولوژی اعصاب با تغییر نوع محرک‌ها موجب تغییر بیوشیمی خون و نهایتاً موجب دگرگونی حالات و رفتار انسانی می‌گردد. در فیزیک موجی و ذره ای اثبات شده است که ایجاد، بقاء و دوام، حرکت و تکامل موجودات، همگی بر اساس قواعد امواج و فرکانسها بوده است. یعنی اثبات اثرات تکوینی امواج و اصوات. «درمان بیماریها و آسیبهای مانند تشنج، تب، نارحتی عصبی، احتقان مغزی، سرگیجه، صرع، خواب آشفته، درد اعصاب، روماتیسم، امراض قلبی و کبدی و تنفسی، سرطان، آپاندیس، واریس، ناتوانی جنسی، بیماریهای میکروبی از طریق پالسهای الکترومغناطیسم و شوکهای الکتریکی امکان پذیر است» (جنتی عطائی، ۱۳۷۱: ۱۴۲-۱۵۷).

۸-۲. تبیین صفات حروف و ارتعاشات صادره از تلفظ آنها و اثرات تکوینی امواج حروف: ارتعاشات حروف از نظر صفات و مخارج و صدای خاص در آنها، موجب ساخته شدن جنبه موسیقایی و ملودی در ادای جملات می‌شود. حروف هجای فارسی و عربی نیز از این امر جدا نشده است و پیوسته این قواعد تکوینی الهی مورد توجه سخنوران و موسیقیدانان بوده است. این موضوع در قواعد تلاوت تجویدی آیات قرآنی نیز صدق می‌کند.

کلماتی که در آنها حرف «ح» به کار رفته، بر حالت نفسانی در راحتی و آرامش عمیق دلالت می‌کنند. مانند رحمن و رحیم در بسم الله الرحمن الرحیم که مهربانی و عطف و آرامش را القا می‌کند. یا در غم و اندوه بکار می‌رود مانند حسرت، حسد، حزن.

لذا واژه‌های یک متن گفتاری ضمن ارتباط مستقیم با معنا و تبیین مفهومی دارند، بلکه به خاطر وزن و آهنگ و ملودی موسیقایی آن‌ها مورد استفاده افراد به تناسب حال قبض و بسط و مطالباتشان قرار می‌گیرند.

نکاتی در جلال و جمال، قبض و بسط؛ خوف و رجاء

۳-۸. شواهد قرآنی بر مفاهیم پژوهش

۱۳/۸- خوف و رجاء: *إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا*. وجود دوحالت خوف و رجاء ناشی از قبض و بسط موجب حرکت سالک می‌شود. مانند نقش و تأثیر دو قطب متضاد در سیستم جریان برق یعنی قطب مثبت و منفی باتری است یا فاز و نول در الکتریسیته متناوب.

با قرائت و شنیدن آیه: *«نَبِّئْ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ»* (حجر: ۴۹ و ۵۰). اثرات قبض و بسط، یا در شنیدن آن نهفته است یا در محتوای متنی و پیام مفاهیم آن و یا در آهنگین بودن آن.

نتیجه این فرایند: «متوجه شدن قلب‌ها به سوی بها و عظمت، قهر و کبریا الهی است و موجب اشراق انوار بر قلوب می‌شود». (عبد الوارث، ۲۰۰۶، ج ۱: ۲۷۳)
تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ. (زمر: ۲۳) «از شنیدن قرآن، لرزه بر پوستشان می‌افتد سپس نرم می‌گردد پوست و دل‌هایشان به سوی یاد خدا در پوست‌ها، آن قدر اثر می‌گذارد که دل‌ها را با خود همراه می‌سازد و به سجده می‌افتند». (قطب، ۱۳۵۹: ۴۵)

«انفعالی از شنیدن قرآن در هیبت الهیه از واردات بر قلوب شده که اثر آن بر ابدان، ظاهر می‌شود و اعضای بدن به حالت انقیاد و سکینه الهیه قرار می‌گیرند». (عبد الوارث، ۲۰۰۶، ج ۲: ۱۹۱)

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ». ریزش اشک از حالات غلبه جلال و خوف و قبض بوده که مقدمه بسط در سالک است. با ریزش اشک و زدوده شدن حجاب‌ها و پرده‌ها و موانع، قرب حاصل شده و خوف، زایل می‌شود. رجا در او ظاهر می‌شود.

قبض، موجب اشک شده و اشک‌هایش از شدت بسط و عشق و جمال از گونه‌ها، فروچکیده می‌شود.

«با شنیدن آیات قرآن، چشمانشان از شوق الهی به خاطر آنچه از تجلیات کلامی و معنایی حق تعالی ادراک نموده‌اند، پُر از اشک می‌گردد. جلوه‌ای از توحید و تجلیاتش را در کلامش، شهود نموده‌اند. با ادراک تجلی کلام خداوندی، در نفس و روحشان به خاطر استماع وحی و شنیدن ذکری از وحدت تامه، ابتهاجی به وجود می‌آید.» (عبد الوارث، ۲۰۰۶، ج ۱: ۲۰۸)

در این مقاله، برای اولین بار است که مفاهیم و ادبیات موضوع این تحقیق مورد بررسی فنی، علمی، توصیفی و پژوهشی قرار گرفته است. به طور مشخص (تأثیر تکوینی آهنگین بودن آیات قرآن در قبض و بسط بر محوریت صفات ذاتی کلمات و حروف) کاری انجام نشده است.

۸-۴. مغناطیسم استماع قرآنی

آیاتی در قرآن مبنی بر تحدی مطرح می‌باشد که آیا تحدی از نوع صرفه و ممانعت حق تعالی از آوردن است؟ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَآ تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَبُونَ. (فصلت: ۲۶)

واهمه و ترس کفار و مشرکین از نفوذ آیات قرآن که دارای کشش و انجذاب و مغناطیسم ذاتی متن آن است که بر اسلوب انتخاب حروف و کلمات و جمله‌سازی و چینش آن‌ها بنا شده است. «وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ.» (اعراف: ۲۰۴)

استماع قرآنی یکی از مجراهای ورود به دریای رحمت، شوق، بهجت و جمال الهی است و بروز حالات رجا و وصول به مقام انبساط و ابتهاج می‌باشد که سالک برای طی مقامات معنوی شدیداً به آن نیازمند دارد..

۸-۵. نقش استماع قرآن در فرایند فناء و بقاء، اوج قبض و بسط

قابل ذکر است که بهره مندی از اعجاز لفظی برای هرکسی میسر نیست. چون برخی افراد آیات را می‌خوانند و بنا به دلایلی گوش قلبشان را باز ننموده اند از التذاذ این سمفونی محروم می‌شوند.

انسان در استماع حقیقی، فنا در توحید افعالی می شود. «فستمعوا الی الله و لاتستمعوا الا منه». یعنی از صفات بشری خارج شوید و با گوش الهی بشنوید و ساکت باشید عن حدیث النفس فان المتکلم به، هو الله. چون خود خداوند است که از دریچه وجودی محمدی با شما سخن میگوید. شاید مورد رحمت الهی برای وصول به مقام ادراک تجلی صفاتی و افعالی خداوندی نیز نایل شوید. (عبد الوارث، ۲۰۰۶: ۲۷۲ / ۱) بسازد. قرائت آیات به شرط رعایت حق تجویدی حروف، آهنگین بودن آیات قرآنی را آشکارتر می نماید.

با استماع آیات قرآن، یکی یا چند حالت از حالات ممکنه ظهور و بروز در شنونده و یا قاری قرآن امکان دارد. قبض ممکن است در قالب یکی از حالات توبه، محاسبه، انابه، حزن، خوف، اشفاق، خشوع، ورع، مراقبه، استقامه، صبر، حیا، تواضع، ادب، ذکر، فقر، تعظیم، قلق (اضطراب)، ابتلاء، ابتهال، احتراق، احتیاج، مؤاخذه، استهلاک، استیحا از خلق، افتقار، افسرار، انقطاع، انفصال، بکاء، تبتل، تحیر، تدلل، شکایت، خلوت، عزلت باشد.

بسط به صورت یکی از حالات یقظه، سماع، رجاء، رغبه، توکل، تفویض، رضا، شکر، ایثار، یقین، انس، غنی، إحسان، إلهام، سکینه، طمأنینه، محبت، شوق، عطش، وجد، صفاء، سرور، تمکین، مکاشفه، مشاهده، سکر، اتصال، إلهام، امن، عشق ظاهر می شود. ۸-۶. گریه از خوف

در سوره مبارکه اسراء خداوند می فرماید: «و یخرون للأذقان یبکون و یزیدهم خشوعاً». آنها با چشم گریان همه سر به خاک عبودیت نهاده و پیوسته بر خوف و ترسشان از خدا می افزاید.

۸-۷. ریتم‌های به کاررفته در سیستم آوایی قرآن

«ریتم‌های به وجود آمده چهار نوع - ریتم نرم؛ کند منقطع؛ سریع؛ کوبنده- است که برای هر کدام، نمونه‌هایی از آیات قرآنی وجود دارد:

۸/۱۷- ریتم نرم. این ریتم در دعا و راز و نیاز با خالق، یا ابراز محبت و به هنگام پند و اندرز استفاده می شود.

۲/۷/۸- ریتم گُند و منقطع. لحنی آهسته و منقطع داشته و حامل طعنه و کنایه و نشان‌دهنده اهمیت موضوع است و موجب صلابت در سخن می‌شود.

۳/۷/۸- ریتم سریع. آیاتی که به قیامت و یا حوادث قبل از آن است یا به دنبال سرعت در امر یا دستوری فوری و یا تحقیر و یا بیان هیجان کاربرد دارد.

۴/۷/۸- ریتم کوبنده. عموماً از این ریتم در نشان دادن تهدید، توبیخ، یا شدت در عمل استفاده می‌شود. ("زیبایی، ۱۳۹۷: ۸۰").

این نوع ملودی ملکوتی و موسیقی بهشتی و نوای زیبای قرآن را هر شنونده غیر عرب هم، ادراک نماید. زیرا آن چنان زیبا و شکوهمند است که به ناچار اقرار به آسمانی بودن قرآن حتی در حالت چاپ متن مکتوب و ظاهر نموده که از توانایی بشر خارج و تنها می‌تواند سخن خدا باشد.

ادای حق بیان حروف بسیار مهم است و در گزاردن نماز و قرائت قرآن کریم نیز درست ادا نکردن برخی کلمات بر مبنای مخارج حروف و حق تجویدی آن‌ها اگر عمدی باشد موجب بطلان نماز است. اگر واژگان به درست تجویدی خود ادا نشود؛ حتی اگر معانی آن نیز عالی و راقی باشد، آزاردهنده می‌شوند.

آیات و سوره بسیاری در قرآن قابل وجود دارد که اگر آنالیز حروف و کلمات و فواصل باملاحظه سجع قافیه به صورت تجربی و اثبات با ابزار فیزیکی - زیستی می‌توان آثار تکوینی آن‌ها را نه تنها در بُعد خوف و رجا؛ بسط و قبض بلکه بقیه واژگان مربوط به سلوک معنوی و عرفان نظری استخراج و جهت کاربردی به مسلمین اعلام و جهت تبیین اعجاز آوایی و سمفونی ملودی گونه قرآن را برای غیر مسلمانان به‌عنوان اعجاز متن لفظی تنزیلی نمایش داده است.

۸-۸. تبیین ارتعاشات و فرکانس‌های کلمات قرآنی از نظر ذاتی و نوع چینش آن‌ها در مطالعات طیف شناسی و بررسی فرکانسی آیات قرآن بر اساس قواعد الکترومغناطیسمی، هر موج حامل انرژی در فرایند فکر و اندیشه، یا استماع اصوات، و انتقال آن در سیستم عصبی و نهایتاً ترشح هورمون‌ها و تغییر بیوشیمی الکتروشیمی.

هر حرفی از حروف هجاء، ذاتاً دارای فرکانس و موج صوتی است. کلمات قرآنی نیز بطور طبیعی این خواص را دارند. اما نوع انتخاب کلمات، یک موج و فرکانس دیگری را ایجاد کرد که همراه با چینش آنها، اعجاز را تا حدّ تحدّی، تمام توانمندان انس و جنّ را به میدان مبارزه آورده و تا کنون همه کسانی که اقدام به تنزیل قرآنی دیگر داشته اند در این امر شکست خورده اند. شاکله موسیقایی، ریتماتیک، نظم آهنگ بودن، شدت جذب و مغناطیسم عظیم و عجیب قرآنی موجب شده که معاندین جاهلی، آنرا سحرّ یوثر بنامند. (مدثر: ۲۴).

۹-۸. نمونه‌هایی از آثار حروف

۱/۹/۸- تکرار صوت الف در کلمات قرآنی بیانگر ایجاد امتداد و کثرت الطاف الهی است. صفت همس و رخوت در صوت حرف ثا، دلالت آن بر معنای لطافت و گرمی است.

۲/۹/۸- صوت تا، دلالت بر نرمی و رقت و تصویرگر آرامش ناشی از فضای تقویت دل‌ها و دلگرمی است.

۳/۹/۸- طاء، دال، ضاد، کاف، قاف، و همزه که در نتیجه حبس هوا در خارج از ریه‌ها، هنگام تلفظ به صورت دفعی ادا می‌شوند و القاکننده معنای قوت، خشونت، سنگینی بوده و تأثیری شدید بر گوش شنونده دارند

۴/۹/۸- حرف خا از حروف حلقی و دارای ویژگی شدت است. در آیه اُتُخَنَّتُمْوَهُمْ در واژه حرف تای انفجاری و صوت میم که در اثر فشردن کامل لب‌ها روی هم و سپس باز کردن آنها تولید می‌شود القاگر نوعی استحکام، فشردگی و قدرت است، آوای برآمده از این حروف، مفهوم قاطعیت و سرسختی درنبرد با اهل کفر را می‌دهد.

«خشونت و گرفتگی در « أَحْبَطَ » ریتم و ضرباهنگ این آیات با معنا و فضای آنها شده است. در واژه ادای حرف حلقی حا به همراه استعلا و تفخیم در طاء، به‌علاوه سنگینی آوای همزه و با، همسو با ریتم شدید این آیات بر کوبندگی لحن می‌افزاید و با سنت باطل‌ستیزی خداوند در این آیات و مضمون تهدید هماهنگ می‌شود» (زیبایی، ۱۳۹۷: ۸۱).

۹. شواهدی از موسیقایی خاص صفات حروف در آیات قرآن

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ». هم‌نشینی سه حرف صاد، راه و نون علاوه بر تأثیر موسیقایی، صوت نون، با مضمون هماهنگی آیه طوری است که سکون و آرامشی که از تلفظ نون به مخاطب القا می‌شود که تداعی‌کننده وعده نصرت الهی به مؤمنان و مجاهدان حق است و نیز صوت صفیری صاد به خاطر خاصیت قوت و وضوح شنیداری با تکرار خود باعث جلب توجه خواننده و تأکید و تقویت بیشتر معنای آیه می‌شود.

وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ. حرف (ها) دارای صفت همس، رخوت، انفتاح، و استفال است و دلالت بر معنای انعطاف و نرمی داشته و تکرار این حرف در آیه با تأثیر بر لحن کلام، القاگر نرمی و ملایمت خداوند نسبت به مؤمنان است که اگر مؤمنان در صورت گام نهادن در مسیر حق هدایت الهی، خدا نیز لطف خود را شامل آنان نموده و زمینه های توفیق و استواری آن‌ها در این راه را فراهم می‌نماید. صوت مدّ الف موقع شنیدن بهتر به گوش می‌رسد و تأثیر بیشتری بر روان مخاطب می‌گذارد.

«در اینجا این تقابل‌های دقیق لطیف هم هست میان سیماهایی که این تعبیرات زیبا را نقش می‌زنند. یک روشی است از روش‌های ساختن نوا و آهنگ صحنه را نشان دادن و تعبیر قرآن، فراوان آن‌ها را به کار می‌گیرد در هماهنگی و تنظیم سیماهایی که با الفاظ می‌نگارد. (قطب، ۱۳۵۹، ص ۱۴۰).

قرآن، شعر یا نثر یا کلمات مسجّع نیست؛ بلکه ساخته‌ای نوین و بدیع دارد. الفاظی که پشت سر هم آمده بیانگر موسیقی باطنی است. موسیقی باطنی با موسیقی ظاهری تفاوت زیادی دارد.

حروف هجای به‌کاررفته در قرآن نیز دارای صفات و خصوصیات ویژه‌ای مانند شده، رخوه، قلقله و تکریر هستند، و با رعایت کامل این صفات، موسیقی و آهنگین بودن کلام‌الله مجید را به وجود می‌آورند با ملاحظه جنبه‌های اعجاز فصاحت و بلاغت و اثربخش بودن آن‌ها حتی معاندان ناتوان از تحدّی را تحت تأثیر قرار داده و کلمات

مغناطیس گونه بودن قرآن را نیز آن‌ها سحرُ یوثر نیز نامیده‌اند. فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ (مدثر: ۲۴).

ساختار اصلی کلمه و خروج حروف از مخارج خود با فشار هوا و به کمک شش‌ها، نای، زبان، دهان، بینی و لب‌ها تشکیل شده و فرایند شنیدن نیز تفسیر نفس انسان از اصوات منظم ریتماتیک شنیده شده به وسیله گوش، صماخ و پرده گوش و ابزار استخوانی و ذهن و حافظه و مغز است.

۱۰. توجه به تلفظ حرف (ن) در همگونی آوایی

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ. (آل عمران: ۱۹۳) تعداد حرف (ن) در آیه از نظر کتابت ۱۶ مورد است ولی در تلفظ و صوت آوری آن ۱۹ بار تکرار می‌گردد به ویژه خاصیت غنه ای بودن آن موجب ظهور ۱۹ بار حرف (ن) می‌شود.

بهره مندی از آهنگین بودن و ریتم آوایی آیات قرآنی به عنوان اعجاز لفظی: شنونده احساس یک نوع آهنگ، سمفونی و ریتماتیک صوتی مطبوع، مرغوب و خوش آید ظاهر می‌شود.

۱/۱۰- با یک نیم نگاهی به سه متن زیر برگرفته از آیه ۴۵ سوره زخرف، اعجاز قرآن اثبات شده و حتی براساس روش آنالیز فرکانسی عدم تحریف آیات قرآن می‌شود. چه تفاوتی در چینش کلمات و نظم آهنگ، ترنم و آوایی، طنین و انرژی بوجود آمده دارند؟ در حالیکه با توجه به ظاهرلفظ، معنی آندو در شنونده یکی است.

أَجْعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهَةً يُعْبَدُونَ
أَجْعَلْنَا إِلَهَةً يُعْبَدُونَ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ
أَجْعَلْنَا إِلَهَةً مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ يُعْبَدُونَ

۲/۱۰- برای تشخیص نوع امواج ظاهر شده و فرکانس در کلمات و آیات قرآن، اگر دو ذکر زیر، تلفظ شوند، این تفاوت مشهود خواهد شد. مقایسه ضربان و فرکانی و طپش قلب در گفتن:

لا اله الا الله -

- لا هُوَ الْاَهُو

- استغفر الله و اتوب اليه با استغفرالله ، (وقف و سکون) و اتوب اليه
واژه عتل در آیه عَتَلٌ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٌ (قلم: ۱۳) با داشتن دو ضمه متوالی و تشدید
لام یک واژه سخت و خشن را می سازد که آهنگی خشمناک دارد. این واژه فقط برای
مرد خشن و مردم ستیز و پرخور به کاررفته است نه افراد ملایم پاک دل. یا بر اساس
بسامد، فرکانسها، ارتعاشات و نتهای موسیقی. قرآن از موضوعی جدی مانند قیامت
اگر سخن بگوید ضرب آهنگ واژگان بسیار تند و محکم را به کار می برد، مانند اقتربت
الساعة و انشق القمر. (قمر: ۱)

«و قیل یا ارضُ ابلعی ماءکِ و یا سماءُ اقلعی و غیض الماءُ و قُضی الامرُ» (هود: ۳۳).
گوئی در هر واژه ای سنگینی کوهها و فرود آمدن آذرخش نهفته و ما آنرا احساس می
کنیم. ولی بناگاه سکوت و آرامش حکمفرما می شود و طبیعت از خشم باز می ایستد
و ماجرا پایان می یابد و این شیوه بیان که گوئی واژه های آن از دل صخره های سر
سخت، کنده و تراشیده و در جای معین خود، کار گذاشته شده سراپا اعجاز است.
ممکن نیست ما بتوانیم کلمه ای را برداریم و کلمه دیگری جای آن بگذاریم زیرا آن
فخامت و شکوه و دلالت و آهنگ خوش از میان می رود. (رادمنش، ۱۳۶۸: ۱۶ و ۱۷).
در قرآن کریم، گاهی حروف و اعراب هر واژه به گونه ای در کنار هم قرار گرفته و به
زیبایی آرایش یافته اند که طنین دل نشینی ایجاد می کنند. اگر قرآن زمانی که از
ویژگی عذاب قوم ثمود که هم مستمر و هم ریشه کن کننده بود سخن می گوید، با
قَدَمَدَمَّ عَلَّيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا از آن یاد می کند.

ردیف شدن حرف «دال» با «میم» و تکرار این دو حرف با اعراب متوالی فتحه،
صحنه جالب هنری در القای نزول عذاب مستمر الهی و ریشه کن کردن قوم حضرت
صالح را به نمایش می گذارد. اَمَّا عَادٌ فَاهْلِكُوا بِرِيحِ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ.

زمانی که خداوند در قرآن با مهندسی کلمات و حروف، ترسیم کننده صحنه های
وزیدن طوفان تندباد پرسروصدای مستمر چند شبانه روز در مورد قوم عاد سخن می
گوید که این عذاب دامن گیرشان شده بیانگر اعجاز سمفونیک و ملودیایی قرآن است.
انتخاب حرف صاد از حروف صغیر در کنار تکرار عبارت «صر» و اعراب فتحه، طنینی

زیبا را شکل داده که هم استمرار، هم پرصدا بودن وهم صدای خوفناک طوفان را القا می‌نماید.

إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًّا. (واقعه: ۴) دو حرف راء با صفت با انفتاح و تکریر و استفال وصفت جهر بین شدت و رخوت و تکرار و لرزه در ارتعاش تارهای صوتی سرزبانی و حرف جیم با صفات ذاتی جهر و انفجاری بودن آن، موجب سایش هوا و ارتعاش با اطراف دهان شده و حامل صفت - تشدید که وقف و حرکت (ج)، باعث تصویرسازی وقوع هنگامه قیامت و زلزله های عظیم است و رُجَّت به‌وسیله آوای خود، نمایش جدید عظمت این زلزله و لرزش زمین را با الفاظ نشان می‌دهد.

آیات قرآن کریم با موسیقی خارق‌العاده و اعجاز آمیزی در هم‌آمیخته شده است که تأثیرگذاری موسیقی آن، معجزه‌آسا و است که مخالفین، اتهامی جز سحر بر آن نیافتند. فَقَالَ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ. این قرآن نیست جز سحری که مورد تبعیت واقع می‌شود. این تأثیر آن‌چنان کفار را به وحشت انداخته که تصمیم گرفتند در هنگام تلاوت قرآن کریم بر مردم توسط رسول خدا - صلی‌الله علیه و آله، هیاهو به راه انداخته و سر و صدا به پا کنند تا از نفوذ شدید و اثر بخشی قرآن کریم در فکر و روح مردم جلوگیری کنند. وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ. (فصلت: ۲۶)

کافران گفتند: گوش به این قرآن فرا ندهید؛ و به هنگام تلاوت آن جنجال کنید، شاید پیروز شوید. این هرزه درآیی و ایجاد هیاهو به خاطر رسیدن امواج صوتی اثربخش و نظم آهنگ و اعجاز محتوایی آیات است.

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكَ وَيَا سَمَاءُ أَفْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودَى وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ. (هود: ۴۴) اثبات اعجاز: ابلعی، اقلعی، غیض، قضا، استوت. یک سمفونی ذاتی خلق شده الفاظ قرآنی است.

۱۱. شواهدی از آیات قرآن در تأثیرات تکوینی انواع امواج حسّی

- ۱۱-۱. در ذکر لسانی و قلبی: *إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تَلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ*. (انفال: ۲)
- ۱۱-۲. لرزش بدن و نرم شدن پوست در شنیدن آیات قرآنی: *اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا مَّثَانِي تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ*. خداوند بهترین سخن را نازل کرده، کتابی که آیاتش (در لطف و زیبایی و عمق و محتوا) همانند یکدیگر است؛ آیاتی مکرر دارد (با تکراری شوق‌انگیز) که از شنیدن آیاتش لرزه بر اندام کسانی که از پروردگارشان می‌ترسند می‌افتد؛ سپس برون و درونشان نرم و متوجه ذکر خدا می‌شود...
- ۱۱-۳. تغییر رنگ صورت در شنیدن یک پیام و خبر: *وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ*. (نحل: ۵۸) درحالی‌که هرگاه به یکی از آن‌ها بشارت دهند دختر نصیب تو شده، صورتش (از فرط ناراحتی) سیاه می‌شود؛ و به شدت خشمگین می‌گردد؛..
- ۱۱-۴. نگاه به زیبایی مدهوش کننده و بی حسّی آور: *«وَأَتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سَكِينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ»*. (یوسف: ۳۱) و به دست هرکدام، چاقویی (برای بریدن میوه) داد؛ و در این موقع (به یوسف) گفت: «وارد مجلس آنان شو!» هنگامی‌که چشمشان به او افتاد، او را بسیار بزرگ (و زیبا) شمردند؛ و (بی‌توجه) دست‌های خود را بریدند.
- ۱۱-۵. ارتعاشات ویران‌کننده امواج صیحه آسمانی عذاب الهی: *فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُتَاءً فَبُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ*. (مؤمنون: ۴۱) سرانجام صیحه آسمانی آن‌ها را به‌حق فروگرفت؛ و ما آن‌ها را همچون تن‌های خشک‌شده قرار دادیم.

۱۲. ذکر نمونه تست‌ها و آزمایش‌های قرآن درمانی و اثرات تکوینی و پزشکی

قرآن درمانی نیاز بر اساس فرکانس‌های حاصل از سیگنال‌های قرآن به دلیل وجود ساختار و نظم درونی و طبیعی، آرام‌بخش است. با خواندن آن، امواج آلفای ذهنی تولید می‌گردد. «دانش پزشکی می‌گوید: غم و غصه مانع جذب غذا شده و تدریجاً می‌تواند موجب ایجاد سرطان بشود. بیش از هفتاد درصد بدن ما از آب تشکیل شده است. وقتی موسیقی هوی مثال با آن حجم بالای فرکانسی و ارتعاشات و محتوای غیرمذهبی، بلور آب را زشت و بدترکیب می‌کند چگونه نمی‌تواند روی بدن انسان و اعمال و رفتار و ضمیر ناخودآگاهش مؤثر باشد؟ { بر اساس آزمایش‌های دکتر ایموتو ژاپنی بر روی بلوره‌های آب}. (کلانتری، ۱۳۹۳، ص ۸۸).

صوت قرآن تأثیرات شگفت‌انگیزی بر روی تک تک سلول‌های بدن دارد. امواج صوتی که دارای فرکانس و طول موج مشخص است، این امواج رشته‌های نوسانی تولید می‌کنند که بر سلول‌های مغزی تأثیر می‌گذارد و باعث برگرداندن توازن و هماهنگی آن‌ها می‌شود که این نیز سبب افزایش چشم‌گیر نیروی دفاعی آن در مقابل بیماری‌هایی هم چون سرطان می‌گردد، می‌دانیم که بیماری سرطان چیزی نیست به جز اختلال در عملکرد سلول‌ها. پس شنیدن قرآن باعث می‌شود برنامه و نظم سلول‌ها دوباره بازگردد.

امراض، نتیجه به هم خوردن و اغتشاش هارمونی در وجود افراد است و قرآن با قدرت معجزه‌آسای خود می‌تواند با ایجاد هارمونی جدید با نظم نوین در بدن و روح شنوندگان، سلامتی را برای فرد موردنظر به ارمغان آورد. از آنجایی که نفس انسانی ترکیبی از مجرد و ماده است و میان آن دو ارتباط تنگاتنگ و هر یک در دیگری تأثیر دارد.

۱۳. ارائه نتایج حاصله از نوزیع پرسشنامه و تحلیل پاسخ ها

- الف) جامعه آماری = ۱۰۰ نفر. مرد = ۵۸ نفر زن = ۴۲ نفر
- ب) درصد پاسخ‌گویی به سؤالات پرسشنامه:
- آیا آهنگین بودن قرآن و داشتن ریتماتیک و ملودی و موسیقایی قرآن را درک و احساس نموده‌اید؟
- الف) آری ۳۵٪
- ب) خیر ۱۱٪
- ج) گاهی اوقات ۲۵٪
- د) همیشه موقع خواندن خودم ۸٪
- هـ) همیشه موقع خواندن دیگران ۱۶٪
- و) بدون پاسخ ۵٪
- موقع خواندن و یا شنیدن قرآن، آهنگین بودن آن را به چه حالت احساس و ادراک نموده‌اید؟
- الف) بدون حسّ و ایجاد حال ۱۲٪
- ب) به‌طور کلی، حال اشتیاق و ادامه آن ۳۵٪
- ج) به‌طور کلی، حال شور و لذت ۱۹٪
- د) برخی آیات، موجب لذت و خوشی (بسط) ۱۷٪
- هـ) برخی از آیات، موجب غم و دل‌تنگی (قبض) ۱۴٪
- بدون پاسخ ۳٪
- به وجود آمدن حالات لذت و خوشی (بسط) و یا غم و دل‌تنگی (قبض) در کدام بخش قرآن بیشتر قابل ادراک و احساس است؟
- الف) فرقی نمی‌کند ۱۲٪
- ب) خواص حروف و نوع چینش آن ۱۰٪
- ج) خواص کلمات و نوع چینش آن ۱۷٪
- د) خواص جملات (آیات) و نوع چینش آن ۲۱٪

- ه) قافیه آخر آیات و وزن و آهنگ ذاتی آن ۳۶٪
 و) بدون پاسخ ۴ درصد
- کدام روش موجب افزایش حالت خوف و ترس از خدا؛ امید و رحمت الهی، قبض و بسط باطنی، تغییر حالات شما می‌شود؟
 الف) ترجمه ظاهری قرآن ۳۰٪
 ب) تفسیر معرفتی از قرآن ۲۵٪
 ج) لغت پژوهی و ریشه‌یابی کلمات ۱۰٪
 د) قرائت بدون توجه به معنی ۱۹٪
 ه) قرائت با توجه به معنای و تفسیر آیات ۷٪
 و) قرائت با رعایت قواعد صحیح روان‌خوانی قرائت با رعایت اصول تجویدی ۶٪
 ز) بدون پاسخ ۳٪
- به نظر شما، قرار گرفتن علامت حروف در کلمات؛ آهنگین بودن آیات قرآن را کدام مورد، بیشتر ظاهر می‌کند؟
 الف) علامت فتحه؛ کسره ضمّه--- ۴۰٪
 ب) کشش و مدّ حروف آ.. ای او... ۵۸٪
- آیا احساس نموده‌اید که برخی از حروف هجا (الفبا) از نظر تلفظ و خروج هوا از ریه‌ها داری خاصیت زیر می‌باشند:
 مانند نرمی و لطیفی و آرامش (لین- استفال) و برخی از حروف دارای خاصیت خشن و درشت و اضطراب (تفخیم و استعلا)
 الف) متوجه این خواص نشده‌ام ۱۱٪
 ب) موقع خواندن خودم متوجه شدم ۲۸٪
 ج) موقع خواندن دیگران و شنیدن آن متوجه شده‌ام ۵۸٪
 د) بدون پاسخ ۳٪
- به نظر شما این احساس حالات (نرم و لین) یا (درشت و خشن) بیشتر در کدام بخش قرآن قابل ادراک است؟
 الف) ذات کلمات ۱۷٪

(ب) ذات جملات ۲۰٪

(ج) تجویدی بودن ۲۵٪

(د) تلاوت (صوتی خواندن) ۳۶٪

(ه) بدون پاسخ ۲٪

- آیا با خواندن و یا شنیدن آیات قرآن در شما حالت ترس و خوف یا امید و رجا به وجود آمده است؟

(الف) آری ۳۰٪

(ب) خیر ۷٪

(ج) گاهی اوقات ۲۴٪

(د) همیشه موقع خواندن خودم ۱۰٪

(ه) همیشه موقع خواندن دیگران ۲۵٪

(و) بدون پاسخ ۴٪

- علامت به وجود آمدن ترس و خوف (قبض معنوی) یا امید و رجا (بسط معنوی) در خودتان از چه طریقی احساس نمودید؟

(الف) در کاهش یا شدت تپش قلب ۱۱٪

(ب) در کاهش یا شدت ضربان نبض ۸٪

(ج) در کاهش یا افزایش فشارخون ۱٪

(د) در حالت اضطراب قلبی و یا اشتیاق ۲۵٪

(ه) با تغییر رنگ پوست بدن ۲٪

(و) تغییر لحن صدا و کلام ۴٪

(ز) در حالت افزایش حرارت بدن در موقع قبض و یا احساس خُنکی و نوعی

سردی و لرزش در بدن ۲۴٪

(ح) گریه ندامت و ترس از عذاب خداوندی یا گریه شوق و رحمت خداوندی ۸٪

(ط) گریه از ترس مرگ و جهنم ۴٪

(ی) گریه از شوق رحمت و بهشت ۹٪

(ک) بدون پاسخ ۴٪

۱۴. تحلیل آماری نتایج

۱. پنجاه و پنج درصد پاسخ‌دهندگان از طریق قرائت قرآن توسط خودشان و استماع قرآن در مجالس ترحیم با قرآن انس دارند. فی‌نفسه ادراک قابل‌توجه فردی از قرآن ندارند و بیشتر از طریق شنیدن قرائت‌های ترتیلی و تجویدی و تحریری مجلسی توسط قاریان متوجه اعجاز کلامی قرآن شده‌اند.
۲. در قرائت توسط خود فرد، سی‌ودو درصد اعجاز معنایی قرآن را تشخیص داده‌اند و بیست‌وپنج درصد از طریق قرائت تجویدی خود و پانزده درصد ترتیل خوانی خود، هیجده درصد از طریق هم تلاوت توسط خود فرد. نیز متوجه اعجاز لفظی شده‌اند.
۳. از طریق استماع قرائت دیگر قاریان، فقط ۸ درصد از طریق قرائت روخوانی متوجه اعجاز شده‌اند. بیشترین تشخیص هفتادوهشت درصد از طریق شنیدن تلاوت تحریری مجلسی و یا ترتیلی آن‌ها بوده است.
۴. فقط هشتاد و نه درصد افراد، اعجاز قرآن را درک کرده‌اند ولی تشخیص نداده‌اند این اعجاز از لفظ و کلمات آن است بلکه استنباط آن‌ها از ترتیل و تلاوت مجلسی قرآنی است. در هفتادویک درصد آنان حالت خوشی و اشتیاق و شور و لذت و نیاز به عدم اتمام قرائت و تلاوت به وجود آمده است.
۵. برای به وجود آمدن قبض و بسط و خوف‌ورجا؛ شصت‌وپنج درصد از جنبه لغات و ترجمه و تفسیر تشخیص داده‌اند. بیست‌وپنج درصد نیز در قرائت بدون توجه به معنا و تفسیر بوده است.
۶. از جنبه اعراب‌گذاری نحوی و علامت‌گذاری صرفی بر روی کلمات، چهل درصد به اعجاز آهنگین بودن متوجه شده‌اند و پنجاه‌وهشت درصد به کشش آوایی حروف آ، او، ایی.
۷. از اعجاز صفات ذاتی کلمات قرآنی را فقط هفده درصد متوجه شده‌اند و بیست درصد در صفات آیات. شصت‌ویک درصد این اعجاز صفاتی ذاتی را در قرائت تجویدی و تلاوت مجلسی درک نموده‌اند. در جنبه بسط. فقط چهارده درصد آنان جنبه قبض و غم و دل‌تنگی بوده است.

۸. بروز صفات خوف ورجا در شصت و چهاردر صد توسط خود فرد بوده است و هفت درصد احساس خوف ورجا ننموده‌اند. بیست‌وپنج در صد هم از تلاوت دیگران خوف ورجا در آنان به وجود آمده است.

۹. از علامت‌های ملموس خوف ورجا، بیست و یک درصد به‌صورت گریه از شوق و ترس و نوزده درصد تپش و ضربان قلب و نبض و شش درصد تغییر رنگ پوست و لرزش کلام و لحن صدا و چهل‌ونه درصد حالت اضطراب و اشتیاق در قلب و لرزش بدن و احساس اقلشعار پوست و خُنکی آن بوده است.

۱۵. پیشنهادهای کاربردی

۱. برای رشد و تعالی دادن اندیشه‌ها و تقویت خودکنترلی به مفهوم تقوا بسیار لازم و ضروری است که فرهنگ استفاده صحیح از دانش موسیقی فنی را برای مردم به‌ویژه جوانان، تبیین و تحلیل نمود و آنان را در تشخیص غنای مذموم را با قواعد سمفونی عالم هستی مساعدت نمود. لازم است مانند استفاده از محصولات فنی و صنعتی آثار آن‌ها از منافع سازنده و شفاف‌بخش موسیقی مذهبی - ملکوتی به‌ویژه ملودیایی قرآنی بهره‌مند شد.

۲. اگر ضرورت و فواید آهنگین بودن قرآن و حظ دل و روح و نفس طیبیه از آوای ملودیایی قرآن و محصولات عرفانی و قوالی و تواشیح و جمع خوانی قرآن به‌ویژه ابتهال بیان شود استفاده مردم از موسیقی‌های مبتذل و یا مشکوک فقهی برحذر می‌شوند.

فهرست منابع

- القران الکریم (۱۳۷۸)، با خط عثمان طه، قم، نشر الهادی، چاپ یازدهم.
- آزاده فر، محمد رضا (۱۳۹۵)، موسیقی در فلسفه و عرفان، تهران، نشر مرکز. چاپ اول.
- ابن عربی، تفسیر القرن الکریم، الشیخ عبدالوارث محمدعلی، (۲۰۰۶) بیروت، الطبعه الثانيه.
- انصاری، خواجه عبدالله، شرح منازل السائرین، علی شیروانی، (۱۳۸۷)، قم، آیت اشراق
- حراعلمی، محمد بن الحسن، (۱۳۷۲)، وسایل الشیعه، ج ۲، قم، مهر، دوم
- دورینگ، ژان، روح نعمات موسیقی استاد الهی، سودابه فضایی، (۱۳۸۲). تهران، جیحون.
- رادمنش، محمد، آشنائی با علوم قرآن، (۱۳۶۸). تهران، بنیاد قرآن.
- زمانی مقدم، بهزاد، به دنبال وحدت از فیزیک تا عرفان، (۱۳۸۶). تهران، اطلاعات.
- زیبایی، منیر، تحلیل کارکرد ساخت آوایی در سوره محمد، (۱۳۷۹). فصلنامه علمی پژوهشی پژوهش های ادبی - قرآنی.
- قطب، سید، تصویر هنری؛ نمایش هنری در قرآن، محمد علی عابدی، (۱۳۵۹). تهران، دانشمند.
- کلانتری، محمد حسین، بررسی طیف فرکانسی کلام قرآن با کلام های دیگر، (۱۳۹۳). اهواز، ترآوا.
- واتسن، لیال، فوق طبیعت، (۱۳۷۷). تهران، امیرکبیر.

The Miracle of Rhythmic Music of Quranic Words and its Biological Effects

Bahman hakimian^{1*}, Amir Javan araste², Askhar norozi², Shahin Farhat³

1-phD Candidant, Department of mysticism, University of Religions and Denominations, Qom, Iran

2- Assistant Professor, Department of mysticism, University of Religions and Denominations, Qom, Iran

3-Professor, University of Art, Tehran, Iran

(Received: February 4, 2022 – Accepted: March 16, 2022)

Abstract:

Though semantic and phonetic miracles of the text of the Qur'an have been explored, the rhythmic musical miracle of it and its biological effects have not been investigated. Library studies on examining the rhythm of words and the arrangement style and attributes of the letters of the Qur'an indicate the melodiousness of its verses. The purpose of this study is to point to the verbal miracle of Quran verses in the occurrence of biological states such as contraction and expansion fear and because vibrations are effective in changing listeners' blood biochemistry and behavioral and spiritual states and can cause calmness or anxiety, elimination of some physical and mental illnesses, joy, crying, and listeners' benefitting from the healing power of the Qur'an. These effects are manifested in blood pressure, complexion, and heart rate. The main question of the study was answered through analyzing the results of the questionnaire distributed among the 100 participants of the survey. The study suggests that for strengthening self-control in the sense of piety, the culture of correct use of technical music knowledge should be explained to people and they should be helped to recognize reprehensible music through the symphonic rules of the universe so that they can enjoy the benefits of Quranic melodic religious music. Holding meetings with the presence of music professors and Quran reciters are recommended to explain the commonalities in order to warn people against vulgar or dubious jurisprudential music.

Keywords: Verbal miracle, Quran, Biological effects, Music, Rhythmic

* Corresponding Author, Email: b.hakiman@yahoo.com